Toelichting 1e Kwartaalrapportage sociaal domein 2026

Inleiding
Voor u ligt de 1e kwartaalrapportage sociaal domein. Met deze kwartaalrapportage beogen we u inzicht te geven in de volgende vier punten:

1. De doorloop aanvragen Jeugd & Wmo
2. Verbeterplan Jeugd en Wmo
3. De financiën
4. De strategische KPI's

De cijfers in deze kwartaalrapportage zijn altijd een weergave van wat op basis van beschikbare data op het moment van analyseren bekend is. De cijfers bieden een overzicht van de financiële resultaten en prestaties en geven inzicht in de voortgang ten opzichte van de vastgestelde doelstellingen en begroting.

Gegevens
Deze rapportage is opgesteld vanuit de monitor sociaal domein (hierna: de monitor). De monitor sociaal domein is een in eigen beheer gebouwde tool (power BI) die we in 2025-2026 hebben ontwikkeld en wordt gevuld met data uit eigen systemen en het regionaal dashboard. De monitor biedt een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen binnen het sociaal domein en ondersteunt de organisatie bij het volgen, analyseren en sturen van beleid en uitvoering.

Toelichting doorloop aanvragen Jeugd en Wmo
In deze rapportage wordt inzicht gegeven in de doorlooptijden van aanvragen binnen de Wmo en Jeugdwet. Hierbij wordt aangesloten bij de wettelijke termijn van 8 weken voor de afhandeling van meldingen en hulpaanvragen. De monitor geeft inzicht in het aantal dossiers buiten de wettelijke termijn, het percentage dossiers dat binnen de wettelijke termijn wordt afgehandeld en de gemiddelde doorlooptijd.
De monitor is de afgelopen periode verder doorontwikkeld. Als onderdeel van deze doorontwikkeling worden registraties binnen Jeugd en Wmo verder geactualiseerd en opgeschoond. Hierdoor geven de cijfers nog niet in alle gevallen een volledig beeld van de actuele werkvoorraad. Om de cijfers in de juiste context te plaatsen, geven wij hieronder een korte inhoudelijke toelichting op de actuele stand van zaken vanuit de uitvoering.

Jeugd
De afgelopen periode is een daling zichtbaar in het aantal reguliere aanvragen binnen de jeugdhulp. Dit hangt samen met een aangepaste werkwijze in de toegang van het jeugdteam. Inwoners worden gevraagd hun hulpvraag duidelijk te formuleren en relevante informatie aan te leveren. Hierdoor kan gerichter worden getriageerd en komen inwoners sneller bij de juiste ondersteuning terecht. Ook worden meer vragen doorgeleid naar vrij toegankelijke voorzieningen.

Een positief neveneffect hiervan is dat de wachttijden zijn afgenomen. Deze ontwikkeling past binnen een trend die al langere tijd zichtbaar is en vormt geen uitzondering. Tegelijkertijd is er sprake van een toename in veiligheidscasuïstiek. Dit komt door een gewijzigde werkwijze bij Veilig Thuis, waarbij meer aanvragen bij gemeenten worden belegd die voorheen door Veilig Thuis zelf werden opgepakt. De gemeentelijke werkprocessen zijn hierop aangepast.
De investeringen in procesoptimalisatie laten de beoogde resultaten zien. De verwachting is dat deze ontwikkeling zich voortzet. De huidige werkvoorraad is minder dan voorheen. Het was medio 2025 ruim 90 meldingen en ligt nu tussen de 20 en 30 meldingen. Het betreft voornamelijk verlengingen van bestaande casussen, regiecasussen die moeten worden overgenomen en een beperkt aantal nieuwe casussen.

Wmo
Huishoudelijke hulp en begeleiding/dagbesteding worden binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Voor Wonen, Rollen en Vervoer (Wrv) bedraagt de doorlooptijd momenteel circa 9 weken, waardoor de wettelijke termijn van 8 weken wordt overschreden Dit hangt samen met een periode waarin de beschikbare capaciteit lager was dan gebruikelijk. Hier wordt actief op gestuurd.

Maatregelen en voortgang Verbeterplan Jeugd en Wmo
Hieronder wordt de voortgang van de maatregelen uit het verbeterplan Jeugd en Wmo weergegeven. Voor de leesbaarheid zijn de maatregelen compact geformuleerd. Per maatregel wordt aangegeven of deze in uitvoering is, afgerond of nog niet is gestart.

Maatregel	**Voortgang**
Prioriteren en uitvoeren van Lean-trajecten op processen met grootste doorlooptijden in 2026.	In uitvoering
Versterken casus- en procesregie via vaste contactpersonen voor inwoners in 2026.	In uitvoering
Versterken integraal en multidisciplinair samenwerken in 2026–2027	In uitvoering
Opleiden medewerkers tot T-shape professionals in 2029.	In uitvoering
Doorontwikkelen richting Sterk Lokaal Team (SLT) en uniformeren werkwijzen in 2026.	In uitvoering
Realiseren uniform en digitale toegang.	In uitvoering
Versterken samenwerking met het voorliggend veld in 2026.	In uitvoering
Verbeteren cliënttevredenheid over contact en doorlooptijd in 2026.	In uitvoering
Verwerken resultaten cliëntervaringsonderzoek in teamplannen in 2026. Toelichting: Teamplannen zijn opgesteld en uitkomsten maken nu onderdeel uit van reguliere werkwijze.	Afgerond

Maatregel	Voortgang
Uitvoeren evaluaties met strategische partners in 2026. *Toelichting: De evaluaties met de strategische partners zijn afgerond. Het onderhouden en evalueren van deze samenwerkingen is een doorlopend proces en maakt onderdeel uit van de reguliere uitvoering.*	Afgerond
Versterken samenwerking met toezichthouders in 2026–2027. *Toelichting: De samenwerking met toezichthouders is geborgd in de werkprocessen en maakt onderdeel uit van de reguliere werkwijze.*	Afgerond
Versterken samenwerking tussen beleid en uitvoering in 2026. *Toelichting: Afspraken over de samenwerking tussen beleid en uitvoering zijn opgesteld en geïmplementeerd. Maken onderdeel uit van de reguliere werkwijze.*	Afgerond
Versterken samenwerking met jeugdaanbieders op zorgaanbod en zorgduur in 2026. *Toelichting:* In samenwerking met de contractmanager zijn afspraken opgesteld met betrekking tot zorgaanbod en zorgduur.	Afgerond

Financieel overzicht

Naast de doorloop van aanvragen Wmo & Jeugdwet staat er ook een financieel overzicht in de monitor en deze rapportage. Hierin zijn de kosten overzichtelijk gemaakt die via het berichtenverkeer gaan. Dit zijn voornamelijk kosten voor Wmo en Jeugdwet. De reden dat alleen de kosten die via het berichtenverkeer gaan zijn opgenomen is omdat dit ook de financiën zijn waarop gemonitord kan worden. De overige kosten zijn terug te vinden in de jaarrekening en tussentijds in de voortgangsrapportages.

De kolommen in de tabel geven de volgende elementen aan:

- Begroting berichtenverkeer: dit is het bedrag wat er in totaal begroot is voor alle kosten die via het berichtenverkeer gaan in het kalenderjaar 2026, opgesplitst in Wmo, Jeugdwet.
- Begroting berichtenverkeer t/m periode: dit is het bedrag wat er tot aan de maand waarop gerapporteerd wordt is begroot voor alle kosten die via het berichtenverkeer gaan. Dit is berekend door het totaal begrote bedrag te delen door het aantal maanden die tot dat moment zijn verstreken.
- Rekening berichtenverkeer t/m periode: dit is het bedrag wat er tot aan de maand waarop gerapporteerd wordt daadwerkelijk is betaald voor alle kosten die via het berichtenverkeer gaan.
- Prognose verschil berichtenverkeer: dit zijn de percentuele verschillen tussen de begroting berichtenverkeer t/m periode en de rekening berekening t/m periode. Groen overschrijding tot maximaal 10%

Geel: overschrijdingen tussen 10 en 20%
Rood: overschrijding met meer dan 20%

Het berichtenverkeer is de digitale financiële administratie van zorgkosten van Wmo en Jeugdwet. Omdat zorgaanbieders nog één maand na hun geleverde zorg facturen kunnen indienen bij de gemeente, lopen de gegevens in het financiële overzicht altijd twee maanden achter op het heden. Zodra alle facturen zijn verwerkt kan het financiële overzicht worden bijgewerkt.

Het sociaal domein staat (nog steeds) voor grote uitdagingen en veranderingen als gevolg van maatschappelijke, demografische en beleidsmatige ontwikkelingen. Uit de realisatiecijfers over de periode januari tot en met maart 2026 blijkt het volgende:

Kosten Jeugd
De uitgaven binnen Jeugd zijn overall in lijn met de begroting. We zien wel hogere kosten ontstaan op de posten Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd en Jeugdhulp Ambulant.

<u>Jeugdhulp Ambulant</u>
We zien een toename van de kosten Jeugdhulp Ambulant. Denk aan specialistische behandeling en begeleiding. Met name op het onderwerp Autisme worden er meer kosten gemaakt (diagnostiek en behandeling). We horen dit ook terug van onze partners en deze trend zien we ook landelijk. Het is een onderwerp waar we meer actief op zullen monitoren en sturen.

<u>Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd</u>
We zien een flinke toename van de kosten voor de Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd. Deze toename wordt in grote mate verklaard door de inzet van preventieve maatregelen. Zoals Actieve en Consultatieve Dienstverlening-trajecten (ACD) en Forza-trajecten. Bij een ACD denken medewerkers van een Gecertificeerde Instelling (GI) actief mee over een traject, zonder dat een maatregel nodig is. Forza is een preventieve aanpak om schoolverzuim te voorkomen en te zorgen dat de jongeren weer een zinvolle dagbesteding hebben. Beide producten passen bij onze visie en focus op het zoveel mogelijk voorkomen van uithuisplaatsingen en het terugdringen van schoolverzuim. De preventieve maatregelen hebben effect want we zien een daling in de cijfers van Jeugdbescherming en Jeugdreclassering.

<u>Jeugdhulp met Verblijf</u>
De kosten voor Jeugdhulp met Verblijf vallen binnen de begroting. Dat is heel positief. Binnen die begroting is al rekening gehouden met een jaarlijkse besparing van €650.000. Het voorkomen van uithuisplaatsingen is een belangrijk speerpunt.

Kosten Wmo
De uitgaven binnen de Wmo zijn in lijn met de begroting.

Kanttekeningen

1. Beperkte weergave van de cijfers:
Deze tussentijdse cijfers beslaan slechts een deel van programma 6 sociaal domein, namelijk enkel de zorgkosten voor Jeugdhulp en Wmo die via het berichtenverkeer worden verwerkt. Deze rapportage houdt zoals al aangegeven geen rekening met de taakvelden en bedragen die buiten dit berichtenverkeer vallen.

2. Volledige Verantwoording binnen P&C cyclus:
De verantwoording en voortgang van de overige taakvelden binnen het sociaal domein worden behandeld binnen de reguliere planning- en control cyclus, met name in de eerste en tweede voortgangsrapportage. Deze rapportages geven een completer beeld van de financiële situatie.

3. Conjunctuur- en seizoensinvloeden:
Bij de begroting is geen rekening gehouden met conjunctuurschommelingen of seizoensinvloeden, wat de kostenramingen mogelijk vertekent. Deze kanttekeningen benadrukken de noodzaak van een breder financieel inzicht en voorzichtigheid bij het interpreteren van het huidige positieve resultaat.

Strategische KPI's
Ten slotte zijn in deze rapportage ook de strategische KPI's opgenomen. Dit zijn de KPI's die in december 2025 door de Raad zijn vastgesteld.
De KPI's hebben we onderverdeeld per beleidscluster. Het aantal KPI's per beleidscluster verschilt. De beleidsclusters zijn als volgt:

- Werk, inkomen en nieuwkomers
- Leefbaarheid, sport en cultuur
- Jeugd, onderwijs en onderwijshuisvesting
- Welzijn, ondersteuning en gezondheid

De KPI's zijn zo veel mogelijk ingericht op verantwoording binnen de kwartaalrapportages. Echter een aantal KPI's kunnen niet per kwartaal gemeten worden en worden maar eens per jaar of zelfs eens per vier jaar gemeten. Het gaat hier vaak externe databronnen. Dit staat per KPI aangegeven.

Werk, inkomen en nieuwkomers
Over het algemeen liggen de KPI's op schema en ontwikkelen deze zich volgens verwachting. Een uitzondering vormen de KPI's in het kader van de PIP-beschikkingen, waar sprake is van

een achterstand. Deze vertraging hangt samen met personeelstekorten in de uitvoering. De gemeenteraad is hierover al geïnformeerd via een raadsinformatiebrief. Inmiddels heeft het college maatregelen genomen om het personeelstekort terug te dringen en de uitvoering te versterken. Ten opzichte van voorgaande kwartalen zijn er geen noemenswaardige verschillen in de ontwikkeling van de KPI's.

Beleidscluster leefbaarheid, sport en cultuur
T.a.v. KPI 6; er wordt in het kader van de aanpak van het versterken van de sociale basis gewerkt aan het inventariseren van de ontmoetingsplekken.

Beleidscluster jeugd, onderwijs en onderwijshuisvesting
De KPI's binnen het cluster jeugd, onderwijs en onderwijshuisvesting liggen op schema. KPI 09 is een KPI waarover eens in het jaar gerapporteerd zal worden als het jaar ten einde is en de cijfers binnen zijn. Naar verwachting zal dit Q1 2027 zijn.

Beleidscluster welzijn, ondersteuning en gezondheid
Voor de meeste KPI's geldt dat we u eerst na enige tijd op basis van onderzoek hierover verder kunnen informeren. Voor wat betreft KPI's 13,14 en 17 komen in de volgende monitor de cijfers over het 1e en 2e kwartaal 2026. KPI 18 loopt iets achter op schema vanwege personele tekorten. Tot slot KPI 20. Deze verloopt goed. Er zijn 7 trajecten in 2026 gestart waarvan op dit moment alleen nog niet bepaald kan worden of deze ook succesvol zijn (geweest). Dat wil zeggen dat de inwoner na afloop zelfstandig zijn/haar dagelijkse activiteiten kan uitvoeren (zoals wassen, aankleden, koken en mobiliteit) zonder structurele inzet van professionele zorg.